

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ

Методичні вказівки до проведення лабораторної роботи з дисципліни
«Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» для здобувачів вищої
освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальностями 015.35 «Професійна
освіта (Видобуток, переробка та транспортування корисних копалин)»,
174 «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка»,
175 «Інформаційно-вимірювальні технології»

Електронний ресурс

Рецензенти:

Н. С. Антоненко – кандидат технічних наук, доцент кафедри автоматизації, метрології та енергоефективних технологій навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» ХНУ імені В. Н. Каразіна;

О. М. Черняк – кандидат технічних наук, доцент кафедри мехатроніки та електротехніки Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 11 від 25 червня 2025 року)*

Розслідування нещасних випадків на виробництві : методичні вказівки до проведення лабораторної роботи з дисципліни «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальностями 015.35 «Професійна освіта (Видобуток, переробка та транспортування корисних копалин)», 174 «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка», 175 «Інформаційно-вимірювальні технології» [Електронний ресурс] / уклад. С. М. Артюх. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – (PDF 48 с.)

Методичні вказівки містять методику та порядок виконання лабораторної роботи «Розслідування нещасних випадків на виробництві» мають за мету ознайомити здобувачів вищої освіти з основними положеннями «Порядку проведення розслідування нещасних випадків на виробництві», сформулювати практичні навички організації процесу розслідування та оформлення необхідної звітної документації.

Призначено для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальностей 015.35 «Професійна освіта (Видобуток, переробка та транспортування корисних копалин)», 174 «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка», 175 «Інформаційно-вимірювальні технології».

УДК 331.45

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ

«РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ»

Загальні вказівки

Лабораторне заняття проводять у формі ігрового заняття, на якому у здобувачів вищої освіти формуються і закріплюються знання обов'язків і послідовності дій посадових осіб у разі настання нещасних випадків, а також уміння класифікувати такі випадки, оформлювати відповідну документацію з розслідування, виявляти їх причини, розробляти заходи попередження виробничого травматизму.

Мета заняття

Набуття практичних навичок організації та проведення розслідування та обліку нещасних випадків і профілактики випадків виробничого травматизму.

1. Учасники заняття та їхні функції

1.1. В ігровому занятті беруть участь студенти однієї академічної групи (не більше 25 осіб), які прослухали лекцію про правові та організаційні основи охорони праці і ознайомилися з «Порядком розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» (далі – Порядок), методичними вказівками по виконанню цієї лабораторної роботи.

1.2. На початку заняття академічну групу ділять на ігрові команди (бригади) по три-чотири студенти у кожній. Склад команд формують за бажанням учасників.

1.3. Кожна команда отримує ситуаційне завдання (ситуацію нещасного випадку на виробництві), знайомиться з відповідними матеріалами розслідування, аналізує ситуацію, що склалася, робить висновки.

2. Завдання лабораторного заняття

Лабораторне заняття проводиться у декілька етапів.

2.1. **На першому етапі** викладач роз'яснює мету, зміст заняття. Студенти діляться на бригади (команди), отримують ситуаційні завдання. Після цього студенти ознайомлюються з «Порядком проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві», і відповідними матеріалами ситуаційного завдання.

2.2. **На другому етапі** всі гравці команди беруть участь у колективному обговоренні основних рекомендацій і вказівок загального Порядку.

Готовність до обговорення учасники гри можуть перевірити, визначивши такі поняття:

- нещасні випадки – пов'язані з виробництвом, не пов'язані з виробництвом;
- нещасні випадки, що потребують спеціального розслідування;

- склад комісії під час розслідування нещасних випадків залежно від їхніх наслідків і кількості потерпілих;
- документи, що їх оформляють під час звичайного і спеціального розслідування нещасних випадків на виробництві;
- функціональні обов'язки посадових осіб (майстра, начальника цеху, інженера з охорони праці тощо) в разі нещасних випадків;
- відповідальність за своєчасність і правильність розслідування нещасних випадків;
- порядок узгодження розбіжностей між адміністрацією і потерпілими.

2.3. На третьому етапі після роз'яснення ситуації учасники, виступаючи в ролях посадових осіб, які зобов'язані взяти участь у розслідуванні, розігрують порядок повідомлення про нещасний випадок і формування комісії з розслідування. Далі, виступаючи у ролі комісії з розслідування команда вирішує чи пов'язаний нещасний випадок з виробництвом

2.4. На четвертому етапі кожна ігрова команда (бригада) після аналізу зібраних відомостей, з'ясування обставин і причин нещасного випадку, складає причинно-наслідкові зв'язки між факторами та обставинами, що призвели до нещасного випадку та будує логічне дерево (граф) небезпеки.

Зверніть увагу! Головна складність — це однозначне визначення основної причини нещасного випадку, оскільки на практиці виникнення небезпечної ситуації, що може призвести до нещасного випадку, пов'язане з одночасною (або послідовною) дією кількох, часто випадкових причин. Через це повноцінний аналіз причин травматизму можна зробити лише на основі системного підходу, який має включати такі стадії:

- 1) з'ясування всіх причин нещасного випадку (як тих, що безпосередньо спричинили травму, так і тих, які зумовили цю безпосередню причину);
- 2) встановлення взаємозв'язку причин, що призвели до нещасного випадку;
- 3) визначення основної причини, що є наслідком травмування потерпілого.

Здебільшого виділяють два види причин виробничого травматизму — *організаційні і технічні*. Перші — це неправильна, небезпечна для працівника організація праці; другі — недоліки в стані та експлуатації техніки і технології. Треба також враховувати й психофізіологічні причини, зокрема об'єктивні, пов'язані з умовами виробництва (важка, напружена робота), і суб'єктивні, які визначаються якостями особистості працівника (відповідність психофізіологічних можливостей людини, індивідуальних особливостей її організму характеру роботи — антропометричні дані; швидкість і точність реакції, стійкість уваги; особисті якості об'єктивність, зацікавленість, обережність чи нехтування безпекою тощо; професійна підготовленість, стан здоров'я та ін.).

Під час формулювання причин нещасного випадку треба скористатися класифікатором причин нещасного випадку (Порядок).

2.5. **На п'ятому етапі** команди знайомляться з принципами кодування інформації про нещасний випадок і складають план заходів щодо усунення причин нещасного випадку. Слід зазначити, що цей план має включати як заходи з усунення безпосередніх причин нещасного випадку, так і заходи із запобігання подібним випадкам. Не слід вносити до цього пункту накладання стягнень.

2.6. **На шостому етапі** команди беруть участь у колективному обговоренні ситуаційних завдань, захищають і аргументують правильність і вірогідність своїх висновків та оцінок. Наприкінці заняття викладач оцінює дії його учасників, їхню активність і компетентність.

3. Загальні положення порядку розслідування та обліку нещасних випадків на виробництві

Нещасним випадком називають обмежену в часі подію, або раптовий вплив на працівника небезпечною виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків або в дорозі (на транспортному засобі підприємства чи за дорученням роботодавця), внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю, зокрема від одержання поранення, травми, у тому числі внаслідок тілесних ушкоджень, гострого професійного захворювання (отруєння) та інших отруєнь, одержання сонячного або теплового удару, опіку, обмороження, а також у разі утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою та іонізуючим випромінюванням, одержання інших ушкоджень внаслідок аварії, пожежі, стихійного лиха, контакту з представниками тваринного та рослинного світу, які призвели до втрати працівником працездатності на один робочий день чи більше або до необхідності переведення його на іншу (легшу) роботу не менш як на один робочий день, зникнення працівника тощо.

Кожний нещасний випадок, а також будь-які порушення вимог безпеки праці, які могли б призвести до нещасних випадків або аварій, мають бути ретельно розслідувані, виявлені причини і винуватці їх виникнення, та вжито заходів для попередження повторення подібних нещасних випадків. Повідомлення про нещасні випадки професійні захворювання й аварії, їхнє розслідування та облік мають здійснюватися згідно з «Порядком розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві», затвердженим постановою КМУ від 17 квітня 2019р. № 337.

Відповідальність за правильне і своєчасне розслідування та облік нещасних випадків, оформлення актів розслідування, розроблення і реалізацію заходів з усунення причин нещасного випадку несе керівник підприємства (роботодавець).

Відповідальність за нещасні випадки і професійні захворювання несуть керівники і посадові особи підприємства, які не забезпечили виконання вимог безпеки і виробничої санітарії і не вжили належних заходів для попередження

нещасних випадків, а також працівники, які безпосередньо порушили вимоги правил або інструкцій з охорони праці.

Розслідування нещасних випадків проводиться у разі раптового погіршення стану здоров'я працівника, одержання ним поранення, травм, що призвели до втрати працівником працездатності на один робочий день чи більше або необхідності переведення його на іншу (легшу) роботу не менш як на один робочий день, а також у разі зникнення або смерті працівника під час виконання ним трудових обов'язків.

Таким чином, розслідуванню підлягають усі випадки легкого, тривалого, з тяжкими і смертельними наслідками, а також групового травматизму.

Нещасні випадки зі смертельними і тяжкими наслідками (у тому числі з можливою інвалідністю потерпілого), випадки смерті працівників на підприємстві, зникнення працівників під час виконання трудових (посадових) обов'язків, а також групові нещасні випадки підлягають **спеціальному розслідуванню**.

Нещасний випадок, що стався з працівником на території підприємства або в іншому місці роботи під час регламентованої перерви, а також під час перебування працівника на території підприємства у зв'язку з проведенням виробничої наради, одержанням заробітної платні, проходженням обов'язкового медичного огляду або проведенням з дозволу чи з ініціативи роботодавця професійних та кваліфікованих конкурсів і тренувальних занять, розслідується та береться на облік згідно з вимогами Порядку.

Роботодавець, одержавши повідомлення про нещасний випадок, зобов'язаний протягом доби утворити комісію у складі не менш як три особи та організувати проведення розслідування.

За результатами розслідування **нещасні випадки на виробництві** залежно від обставин та умов, за яких вони сталися, визнаються **пов'язаними з виробництвом** або **не пов'язаними з виробництвом**.

Пов'язаними з виробництвом визнаються нещасні випадки, що сталися з працівниками під час виконання трудових обов'язків або завдань роботодавця, дій в інтересах підприємства, проїзду на роботу чи з роботи на транспортному засобі, що належить підприємству, або на іншому транспортному засобі, наданому роботодавцем.

Повний докладний перелік обставин, за яких нещасний випадок вважається пов'язаним з виробництвом, наведено у Порядку розслідування.

Не визнаються пов'язаними з виробництвом, тобто вважаються такими, що **не пов'язані з виробництвом** нещасні випадки, які сталися з працівниками: за місцем постійного проживання на території польових і вахтових селищ;

- під час використання ними в особистих цілях без відома роботодавця транспортних засобів, машин, механізмів, устаткування, інструментів, які належать або використовуються підприємством (крім випадків, що сталися внаслідок їх несправності, що підтверджено відповідними висновками);

- унаслідок отруєння алкоголем, наркотичними засобами, токсичними отруйними речовинами, а також у наслідок їх дії (асфіксія, інсульт, зупинка серця тощо), якщо це не пов'язане із застосуванням таких речовин у виробничих процесах чи порушенням вимог безпеки щодо їх зберігання і транспортування, або якщо потерпілий, який перебуває у стані алкогольного, токсичного чи наркотичного сп'яніння, до нещасного випадку був відсторонений від роботи;

- під час скоєння ними злочину;
- у разі природної смерті, смерті від загального захворювання або самогубства.

При нещасних випадках складаються акт проведення розслідування нещасного випадку за формою **Н-1** (тимчасові акти за формою Н-1 у разі їх складання) у кількості, визначеній рішенням комісії (спеціальної комісії); у разі настання групових нещасного випадку або гострого професійного захворювання скласти акти за формою Н-1 на кожного потерпілого. У разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння), пов'язаного з виробництвом, крім акта за формою Н-1 скласти картку обліку професійного захворювання (отруєння) за формою **П-5**. До матеріалів розслідування відносяться також: наказ про утворення комісії, пояснення потерпілого, осіб-свідків нещасного випадку, копії документів про кваліфікацію працівника, проведення відповідних інструктажів та медичних оглядів, а також у разі потреби витяги з експлуатаційної документації, схеми, фотографії, висновки лікувально-профілактичного закладу про стан сп'яніння, наявність в організмі потерпілого алкоголю, наркотичних чи отруйних речовин.

Рішення щодо визнання нещасного випадку та/або гострого професійного захворювання пов'язаними чи не пов'язаними з виробництвом приймається комісією (спеціальною комісією) шляхом голосування простою більшістю голосів. У разі рівної кількості голосів членів комісії (спеціальної комісії) голос голови комісії (спеціальної комісії) є вирішальним.

Роботодавець зобов'язаний надіслати протягом доби потерпілому або особі, яка представляє його інтереси, по одному примірнику затверджених актів за формою Н-1 та картки обліку професійного захворювання П-5 (якщо таке виявлене).

Нещасний випадок, про який не було своєчасно повідомлено безпосередньо керівника або роботодавця потерпілого або внаслідок якого втрата працездатності настала не одразу, розслідується і береться на облік згідно з Порядком протягом місяця після надходження заяви потерпілого чи особи, яка представляє його інтереси (незалежно від стану, коли він стався).

Якщо факт настання нещасного випадку встановлено рішенням суду, розслідування організує територіальний орган Держпраці за місцем настання нещасного випадку та створює комісію у складі не менш як чотири особи.

4. Ситуаційні завдання

Ситуацію для аналізу обирають за вказівкою викладача. До кожної ситуації додається комплект документів (свідчення учасників події у вигляді доповідних і пояснювальних записок, довідки відділу кадрів, витяги з нормативних документів і правил з охорони праці), які імітують етапи діяльності комісії з розслідування і містять інформацію, яка створює можливість проаналізувати обставини нещасного випадку.

Ситуація 1. Нещасний випадок з робітником-верстатником.

Учасники ситуації:

1. Потерпілий: Алексеев В.І.
2. Майстер цеху М-4: Брянський В.В.
3. Начальник цеху М-4: Швецов В.Г.
4. Старший інженер відділу охорони праці: Симонов М.Ф.
5. Старший громадський інспектор: Габарчук Л.С.
6. Головний інженер заводу: Іванов І.О.
7. Електрослюсар ремонтного цеху: Бовт М.М.

До комісії з розслідування нещасного випадку, що мав місце «__» _____ 20__ р. з верстатником цеху М-4 Алексеевим В.І. на протяжній дільниці, майстра цеху М-4 Брянського В.В.

Доповідна записка

«__» _____ 20__ р. о 10 год. 30 хв. на протяжному верстаті (модель 1171, інв. № 178) під час роботи робітник Алексеев В.І. дістав травму кисті лівої руки. Робітника відправили в медпункт, де йому надали медичну допомогу. Нині він перебуває вдома, оскільки тимчасово втратив працездатність. Нещасний випадок стався за таких обставин. Виконували протяжку шпоночної канавки у шківі. Під час роботи мав місце перекіс шківів у пристрої. Робітник Алексеев В.І. зупинив верстат кнопкою «Стоп» у крайньому положенні, каретки і почав виправляти руками шків. При цьому випадково тілом натиснув на кнопку «Пуск», каретка почала рухатися і придавила кисть лівої руки між пристроєм і головкою каретки.

Почувши крик, я прибіг на місце події. Алексеев В.І., зігнувшись від болю, притискаючи ліву кисть до тіла, голосно стогнав. Верстат працював. Я вимкнув верстат і разом з робітником Наливайком О.С. відвів Алексеева В.І. у заводський медпункт, де йому було надано першу допомогу.

Підпис

ВИСНОВОК ПРО ТЯЖКІСТЬ ВИРОБНИЧОЇ ТРАВМИ

Назва лікувальної установи
(штамп)

Видано Харківському заводу агрегатних верстатів про те, що потерпілий Алексеев Віктор Іванович, 27 років, був доставлений в НДІ ортопедії і травматології «__» _____ 20__ р. об 11 год. 45 хв.

Діагноз: травматичний закритий перелом проксимальної фаланги п'ятого пальця кисті без зміщення.

Згідно зі «Схемою визначення виробничих травм» пошкодження є тяжкою виробничою травмою.

Зав. відділенням (головний лікар)

Підпис

Лікар

Підпис

(Місце печатки лікувальної установи) «__» _____ 20__ р.

ПРОТОКОЛ

огляду місця нещасного випадку, що мав місце «__» _____ 20__ р.

об 11 год. 45 хв. на протяжному верстаті в цеху М-4

з робітником-верстатником Алексеевим В. І.

Комісія в складі: голови — начальника цеху М – 4 Швецова В.Г., членів комісії — старшого інженера відділу охорони праці Симонова І.В., старшого громадського інспектора Габарчука Л.С. оглянула місце події.

У процесі огляду встановлено:

- верстат був в охайному стані;
- підлога чиста;
- підхід до верстата не захищений сторонніми предметами;
- є табличка з написом «Відповідальність за експлуатацію верстата покладено на майстра цеху Брянського В.В.»;
- деталь, що оброблялася (шків), має перекус у пристрої через недостатнє затягування кріпильних болтів. Робітник Алексеев В.І. недостатньо закріпив заготовку.

Під час огляду верстата було виявлено, що кнопка «Пуск» виступає із гнізда на 2,5мм.

Голова комісії

Підпис

Члени комісії

Підписи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Головний інженер заводу

І.О. Іванов

«__» _____ 20__ р.

АКТ

технічної експертизи протяжного верстата мод.1171,
інв. №178, встановленого в цеху М – 4 на протяжній дільниці

Комісія в складі: голови — начальника техбюро заводу Сиволапова В.Г., членів комісії — начальника цеху М-4 Швецова В.Г., майстра цеху М-4 Брянського В.В., майстра ремонтного цеху Васильєва П.Ф., старшого інженера відділу охорони праці заводу Симонова М.Ф. оглянула і виконала технічну експертизу протяжного верстата мод. 1171, інв. № 178, встановленого в цеху М-4 (начальник цеху Швецов В.Г., майстер цеху Брянський В.В.), за роботою на якому «__» _____ 20__ р. об 11 год 45 хв стався нещасний випадок із робітником-верстатником Алексєєвим В.І.

У процесі огляду і технічної експертизи встановлено:

- верстат був в охайному стані, зовнішніх пошкоджень не мав, прибирався своєчасно;

- відповідальність за експлуатацію верстата покладено на майстра цеху Брянського В.В.;

- верстат мод. 1171 зазнав середнього ремонту згідно з графіком ППР «__» _____ 20__ р. і був зданий в експлуатацію «__» _____ 20__ р. актом № 92 від «__» _____ 20__ р.;

- паспортні характеристики верстата відповідають фактичним;

- на верстаті «__» _____ 20__ р. замінено пусковий пристрій за заявкою майстра цеху Брянського В.В. електромеханіком ремонтного цеху Бовтом М.М.;

- є відповідні записи в паспорті верстата про середній ремонт згідно з графіком ППР і наступний поточний ремонт;

- новий пусковий пристрій, встановлений на верстаті «__» _____ 20__ р. електромеханіком Бовтом М.М., мав заводський дефект: кнопка « Пуск » виступає над кришкою корпусу.

Для подальшої експлуатації верстата пусковий пристрій треба замінити на бездефектний.

Голова комісії

Підпис

Члени комісії

Підписи

ВИТЯГ

із загальних правил техніки безпеки і виробничої санітарії
для підприємств машинобудування

152. Під час кнопочного вмикання устаткування і механізмів кнопки вмикання мають бути потоплені на 3...5 мм за габаритні розміри пускової коробки. Контакт кнопки мають бути захищені від потрапляння пилу і стружки, а також від дії на них емульсій, масел та інших рідин, що їх використовують у роботі.

ПРОТОКОЛ

Бесіди з потерпілим – робітником цеху М – 4 Алексеєва В.І

Бесіду провели «__»______20__р. старший інженер відділу охорони праці заводу Симонов М.Ф. і старший громадський інспектор Габарчук Л.С.

Запитання: Чи знали ви, що на вашому верстаті кнопка « Пуск » не утоплена в гнізді?

Відповідь: Знав, але не надавав цьому серйозного значення.

Запитання: Чи повідомляли ви майстру про несправність?

Відповідь: Ні, не повідомляв.

Запитання: Чому, на вашу думку, мав місце перекіс заготовки в пристрої?

Відповідь: Мабуть, я недостатньо затягнув кріпильні болти.

Запитання: Коли ви проходили останній інструктаж на робочому місці?

Відповідь: Точно не пам'ятаю. Здається, в серпні ____р.

Запитання: Під час проведення інструктажу чи звертали вашу увагу на правильне розміщення кнопок «Стоп» і «Пуск» пускового пристрою?

Відповідь: Ні, це загальновідомо.

Старший інженер

відділу охорони праці

Підпис

Старший громадський

інспектор заводського комітету

Підпис

До комісії з розслідування нещасного
випадку, що стався з робітником цеху
М – 4 Алексеєвим В.І.

ДОВІДКА ВІДДІЛУ КАДРІВ

1. Міністерство

Верстатобудування

2. Назва підприємства

Харківський завод агрегатних
верстатів

3. Адреса підприємства

м. Харків, вул. Пащенківська, 22

4. Прізвище, ім'я, по

Алексеєв Віктор Іванович

батькові

5. Вік	27 років
6. Табельний номер	214
7. Професія	Оператор протяжного верстата
8. Цех дільниця	М-4, дільниця обробки корпусних деталей
9. Загальний стаж	2 роки
10. Стаж роботи на протяжному верстаті	2 роки
11. Вступний інструктаж (дата)	«__»_____20__р.
12. Інструктаж на робочому місці	«__»_____20__р.

Начальник відділу
кадрів заводу

Підпис

До комісії з розслідування нещасного випадку з верстатником цеху М-4 Алексеєвим В.І. електрослюсаря ремонтного цеху заводу Бовтом М.М.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Майстер ремонтного цеху Васильєв П.Ф. видав мені «__»_____20__р. завдання замінити пускач на протяжному верстаті мод. 1171, інв. № 178 в цеху М-4.

Узявши в коморі пускач, я оглянув його; мені здалося, що кнопка «Пуск» у гнізді була дещо завищена. Проте в коморі іншого пускача не було, і я вирішив поставити цей замість зіпсованого. Роботу прийняв у мене майстер цеху М-4 Брянський В.В.

Підпис

До комісії з розслідування нещасного випадку, що стався з робітником цеху М-4 Алексеєвим В.І. на протяжному верстаті, майстра цеху М-4 Брянського В.В

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Після обідньої перерви «__»_____20__р. електрослюсар ремонтного цеху Бовт М.М. попросив, щоб я перевірів вмикання протяжного верстата, мод. 1171, інв. №178, на якому він виконував заміну пускача за моєю заявкою. Електрослюсар Бовт М.М. не звернув мою увагу на те, що кнопка «Пуск»

трохи виступає з гнізда. Я цього не помітив. Натиснувши на кнопку «Пуск» і переконавшись, що верстат умикається з достатнім зусиллям, я прийняв роботу.

Підпис

Ситуація 2. Нещасний випадок з робітником-слюсарем.

Учасники ситуації:

1. Потерпілий: Петров В.М.
2. Голова комісії: начальник ремонтного цеху Орлик І.П.
3. Члени комісії: начальник відділу охорони праці Сидоренко І.В., громадський інспектор праці профспілкового комітету заводу Соколов І.І.
4. Майстер цеху: Зуєв С.П.
5. Свідок, який надавав допомогу потерпілому, слюсар сусіднього робочого поста Іванченко І.М.
6. Бригадир слюсарів: Вітренко І.К.
7. Комісія технічної експертизи: голова – начальник технічного відділу Котов В.М.; члени комісії – механік ремонтного цеху Васильєв Л.П.
8. Лікар заводського медпункту: Колотов В.Д.

ПОВІДОМЛЕННЯ (телефоном)
майстра ремонтного цеху Зуєва С.П.
начальнику цеху Орлику І.П. про нещасний випадок у цеху

Сьогодні о 10.00 слюсар Петров В.М. дістав електротравму, працюючи електродрилем. Потерпілий у непритомному стані. Першу допомогу йому надають слюсар сусіднього поста Іванченко І.М. і бригадир слюсарів Вітренко І.К. про це заявлено в медпункт заводу. Лікар прибув на місце події.

Повідомлено внутрішньо заводським телефоном о 10 год. 06 хв.

« ___ » _____ 20__ р.

ПОВІДОМЛЕННЯ (телефоном)
начальника цеху Орлика І.П. головному інженеру заводу
про нещасний випадку зі слюсарем ремонтного цеху Петровим В.М.
(зміст той самий)

ПРИЗНАЧЕННЯ

про створення комісії з розслідування
нещасного випадку, що стався зі слюсарем Петровим В.М.

Головний інженер телефоном дав вказівку начальнику цеху Орлику І.П. очолити комісію з розслідування нещасного випадку. Членами комісії призначені начальник відділу охорони праці заводу Сидоренко І.В. і

громадський інспектор охорони праці профспілкового комітету заводу Соколов І.І.

ПРОТОКОЛ

Огляду місця нещасного випадку «___»_____20__р.
у ремонтному цеху заводу зі слюсарем IV розряду
з ремонту технологічного устаткування Петровим В.М.

Комісія з розслідування нещасного випадку в складі: голови комісії – начальника ремонтного цеху заводу Орлика І.П., членів комісії – начальника відділу охорони праці заводу Сидоренка І.В., громадського інспектора охорони праці профспілкового комітету заводу Соколова І.І. оглянула місце нещасного випадку. Установлено, що нещасний випадок мав місце на робочому посту №3 дільниці цеху ремонту технологічного устаткування.

На місці події виявлено:

- у слюсарних лещатах затиснута заготовка зі сталевого листа габаритними розмірами 200х200мм з п'ятьма просвердленими отворами і розпочатим шостим;
- біля свердлильного верстата, на підлозі, лежав вимкнений із мережі електродріль напругою 220 В з силою мінованим корпусом;
- захисних засобів (діелектричних ковдр, рукавиць, колош) на робочому місці не було, вони були там, де мали зберігатися.

Голова комісії   Підпис
Члени комісії   Підписи

До комісії з розслідуванням нещасного випадку
зі слюсарем з ремонту технологічного устаткування
заводу Петровим В.М.

Слюсаря з ремонту технологічного устаткування заводу Іванченка І.М

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Я, Іванченко Ігор Миколайович, «___»_____20__р. працював на сусідньому робочому посту з потерпілим – слюсарем Петровим Віктором Миколайовичем. Раптом я помітив неприродне положення слюсаря Петрова В.М.: він повільно сідав на підлогу, не вимкнувши і не випускаючи з рук електродріль. Я підбіг до нього, вимкнув електродріль з розетки і помітив, що електродріль димить. Я вирішив, що вав місце пробій на корпус, а Петрова уразив електричний струм. Коли я підбіг, Петров В.М. лежав на підлозі непритомний. Я почав кликати на допомогу й одночасно перевіряти пульс і дихання потерпілого. Прослухав пульс і дихання. Поклавши Петрова на спину, я розтиснув йому гудзики біля коміра і поясний ремінь. Майстру цеху Зуєву С.П., який підбіг, я сказав, що потрібні нашатирний спирт, холодна

вода. Флакон із нашатирним спиртом і вату приніс бригадир Вітренко І.К. Перед цим я підклав під потерпілого одяг, узятий із шафи, приніс у кухлі воду і почав бризкати йому в обличчя водою, легенько поплескуючи долонями по щоках. Потім змочену в нашатирному спирті вату наблизив до носа потерпілого. Через деякий час, 3 – 4 хв., Петров розплющив очі і спробував підлеститися. Я сказав, щоб він не робив цього, запропонував почекати лікаря. Викликав лікаря і повідомив про те, що сталося, начальнику цеху телефоном майстер Зуєв С.П. Невдовзі прибув лікар заводського медпункту Колотов В.Д., оглянув і послухав потерпілого. У супроводі лікаря і бригадира Вітренка І.К. потерпілого відправили в медпункт заводу.

Підпис

ПРОТОКОЛ

бесіди з потерпілим — слюсарем ремонтного цеху заводу
Петровим В.М. про нещасний випадок, що стався з ним
« ___ » _____ 20 __ р. о 10.00.

Бесіду провели « ___ » _____ 20 __ р.

у медпункті заводу начальник відділу охорони праці і техніки безпеки Сидоренко І.В. і голова цехового комітету Розов Ю.В.

Запитання: Від кого ви одержали завдання на виготовлення панелі?

Відповідь: Ранком о 8.00 майстер цеху Зуєв С.П. (у присутності бригадира слюсарів Вітренка І.К.) дав мені завдання виготовити панель і вручив її робоче креслення.

Запитання: Чи давали вам інструктаж про засоби безпеки під час виконання цього завдання?

Відповідь: Ні. Майстер цеху, даючи завдання, сказав, що все потрібне для роботи можна одержати на складах матеріального забезпечення та інструментів.

Запитання: Що ви одержали на складі для виконання цього завдання?

Відповідь: На складі матеріального забезпечення я одержав сталевий лист, а на складі інструментів — ножівку для металу, три ножівкових полотна, зубило, молоток, слюсарний набір для розмічання листа, набір свердел, електродріль у силу міновому корпусі напругою 220 В. Я спочатку просив електродріль на 36 В, але його вже не було. Оскільки на робочому місці були розетки на 36 і 220 В, я погодився виконати роботу дрилем напругою 220 В.

Запитання: Як було обладнане робоче місце для роботи електродрилем? Як ви її виконували?

Відповідь: Вирівав зі сталевого листа заготовку розмірами 200х 200 мм і зробив розмітку на ній для свердління отворів; заготовку закріпив у слюсарних лещатах. Електродріль увімкнув у розетку 220 В, випробував у роботі, він працював нормально. Тоді я розпочав свердлити отвори і просвердлив п'ять отворів. Коли я свердлив останній отвір, відчув слабкий запах горілої ізоляції і

подумав, що відсиріла ізоляція просохне, ввійде в норму. Коли свердлив шостий отвір, відчув паралізуючу дію в усьому тілі з сильними больовими відчуттями у руці. Відпустити палець з пускового гачка, щоб вимкнути електродриль, і покликати на допомогу я не міг. Отямився від сильного запаху нашатирного спирту. Я лежав на підлозі біля верстата. Наді мною, нахилившись, стояв слюсар сусіднього робочого поста Іванченко І.М. Поруч стояли майстер цеху Зуєв С.П. і бригадир Вітренко І.К. Через деякий час підійшов лікар заводського медпункту Колотов В.Д. Лікар оглянув мене. Дозволив підвестися. У супроводі лікаря і бригадира я прибув у медпункт заводу. Зараз почуваю себе задовільно.

Запитання: Чому, працюючи електродрилем напругою 220 В, ви не скористалися захисними засобами, що були на робочому посту?

Відповідь: Це була моя груба помилка. Сподівався, що нічого страшного не станеться. Визнаю, в тому, що мало місце, винен тільки я.

« ___ » _____ 20__ р.

Підпис

ПРОТОКОЛ

бесіди з майстром ремонтного цеху Зуєвим С.П. у зв'язку з нещасним випадком зі слюсарем з ремонту технологічного устаткування Петровим В.М.

Запитання: Хто дав завдання на виготовлення приладної панелі слюсарю Петрову В.М.?

Відповідь: Завдання дав я в присутності бригадира слюсарів Вітренка І.К.

Запитання: Чи було дозволено слюсарю Петрову В.М. працювати електродрилем напругою 220 В?

Відповідь: У цеху змонтовано розетки на 36 і 220 В. Інструкція дозволяв користуватися електродрилем напругою 220 В, але із застосуванням додаткових захисних засобів: діелектричних килимків, калош, рукавиць, якими укомплектовані робочі пости дільниці.

Запитання: Чи знали ви, що слюсар Петров В.М. на інструментальному складі одержав електродриль напругою 220 В і виконував ним завдання?

Відповідь: Ні, не знав. Я сподівався, що всі питання техніки безпеки на місці і перевірить бригадир слюсарів Вітренко І.К.

Запитання: Коли востаннє перевіряли знання слюсаря Петрова В.М. з техніки безпеки?

Відповідь: Місяць тому Петрова В.М. перевіряла кваліфікаційна комісія, яка присвоїла йому черговий IV розряд з ремонту технологічного устаткування. Одночасно перевіряли й знання з техніки безпеки під час роботи з електрифікованим інструментом.

Запитання: Кого ви вважаєте винним у цьому нещасному випадку?

Відповідь: Насамперед винний сам потерпілий, у недостатньому контролі винні я і бригадир слюсарів Вітренко І.К.

« ___ » _____ 20__ р.

Підпис

До комісії з розслідування нещасного випадку
зі слюсарем Петровим В.М.
майстра цеху Зуєва С.П.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Я, майстер Зуєв С.П., у присутності бригадира Вітренка І.К. сьогодні 08.00 год. дав завдання слюсарю Петрову В.М. виготовити приладну панель за робочим кресленням із застосуванням електродріля. Оскільки слюсар Петров В.М. раніше часто працював з електродрилем і знає засоби безпечної роботи з ним, додатковий інструктаж я не давав. Про те, що Петров В.М. одержав електродріль напругою 220 В і ним виконував завдання, я не знав. Я сподівався, що всі питання техніки безпеки на робочому місці перевірить бригадир Вітренко І.К. Під час роботи я почув крик про допомогу з дільниці ремонту технологічного обладнання. Я побіг туди і побачив слюсаря Іванченка І.М., який надавав допомогу потерпілому Петрову В.М. На прохання слюсаря Іванченка І.М. я, взявши з аптечки флакон із нашатирним спиртом, передав його бригадиру слюсарів Вітренку І.К., який біг у той час до місця події, а сам подзвонив у медпункт з проханням направити лікаря, потім повідомив про подію начальника цеху Орлика І.П.

Коли я знову повернувся, потерпілий опритомнів і лежав на підкладеному під нього одязі. За 5 хв. прийшов лікар заводського медпункту Колотов В.Д., який, оглянувши потерпілого, дозволив йому підвестися. Потерпілого Петрова В.М. у супроводі бригадира Вітренка І.К. і лікаря Колотова В.Д. відправили в медпункт заводу.

«__» _____ 20__ р.

Підпис

ПРОТОКОЛ

бесіди з бригадиром слюсарів дільниці цеху з ремонту технологічного устаткування Вітренком І.К. у зв'язку з нещасним випадком, що стався зі слюсарем Петровим В.М.

Запитання: Ви знали, що слюсар Петров В.М. одержав на складі електродріль напругою 220 В і виконував ним завдання?

Відповідь: Ні, не знав.

Запитання: Чи перевіряли ви особисто робоче місце слюсаря Петрова В.М.?

Відповідь: Коли він працював дрилем, я проходив кола нього, але не звернув уваги на те, що він працює без захисних засобів, бо вважав, що слюсар Петров В.М. працює електродрилем напругою 36 В, яким він, як правило, працював раніше. А для роботи електроінструментом напругою 220 В на кожному робочому посту нашої дільниці є комплект захисних засобів.

Запитання: Яка ваша думка про причину нещасного випадку, що стався зі слюсарем Петровим В.М.?

Відповідь: Винен сам потерпілий: він знав, що заборонено працювати електродрилем напругою 220 В без захисних засобів. Винен і я в тому, що не проконтролював його роботу. Можливо, винні й працівники інструментального складу, бо вони видали йому несправний електродріль.

« ___ » _____ 20__ р.

Підпис

АКТ

експертизи технічного стану електродриля, інв. № 15, що перебував на обліку ремонтного цеху заводу

Комісія під головуванням начальника технологічного відділу Котова В.М. і членів комісії — механіка ремонтного цеху Васильєва Л.П., старшого інженера відділу головного енергетика заводу Сизова П.М. обстежила технічний стан електродриля, інв. № 15, і встановила:

- електродріль, інв. № 15, було видано комірником інструментального складу для роботи слюсарю Петрову В.М. « ___ » _____ 20__ р. о 8.15;
- електродріль у силуміновому корпусі напругою 220 В;
- обмотка електродриля має виткове замикання з пробоем на корпусі приблизно на середній ділянці обмотки;
- шнур і штепсельна вилка зі спеціальним контактом занулення електродриля справні, у штатному виконанні;
- як свідчить журнал обліку (інструментальний склад цеху) електродріль випробовували щомісяця мегомметром МС-2500 напругою 2500 В, опір ізоляції за останні чотири місяці дорівнював 2,0; 1,5; 1,0; 0,5 Ом.

Різке зниження опору ізоляції свідчить про швидке руйнування (старіння) ізоляції.

Висновок. Електродріль під час роботи був несправний. Занулення не спрацювало, бо замикання сталося в середній частині обмотки і електродріль продовжував обертатися, чинячи досить велику протидію $VP <$ струм замикання виявився меншим, ніж струм спрацювання захисту зануленням.

« ___ » _____ 20__ р.

Підпис

ВИТЯГ

з правил технічної експлуатації і техніки безпеки під час експлуатації електроустановок споживачами

Розділ ШБ – 8 «Електроінструмент і переносні електричні світильники»

ШБ-8-2. Напруга електроінструмента має бути не вище:

- а) 220 В у приміщеннях без підвищеної небезпеки;
- б) 36 В у приміщеннях з підвищеною небезпекою і за межами приміщень.

Примітка. Якщо забезпечити роботу електроінструмента на напругу 36 В неможливо, застосовують електроінструмент напругою до 220 В, коли є механізми захисного вимикання чи надійності заземлення (занулення) корпусу, та обов'язково використовують захисні засоби (діелектричні рукавиці, калоші, килимки).

ШБ-8-11. Перш ніж видати робітнику електроінструмент, треба перевірити на стенді чи приладом справність заземлювального (занулюваного) проводу і відсутність замикання на корпус. Електроінструмент, що має дефекти, видавати для роботи забороняється.

ОСОБОВА КАРТКА ІНСТРУКТАЖУ І ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

1. Прізвище, ім'я, по батькові потерпілого	Петров Віктор Миколайович
2. Вік	25 років
3. Табельний номер	15
4. Професія (спеціальність)	Слюсар з ремонту технологічного устаткування
5. Галузь	Електротехнічна, завод «Прогрес», м. Харків, вул. Правди, 5. Електроапаратний завод Ремонтний цех заводу
6. Цех, відділ (лабораторія)	
7. Дата вступу в цех (лабораторію)	«__»_____20__р.
8. Допущений до самостійної роботи	«__»_____20__р. Протокол №__, оцінка «добре»
9. Інструктаж і перевірка знань	«__»_____20__р.

ВИСНОВОК ПРО ТЯЖКІСТЬ ВИРОВНИЧОЇ ТРАВМИ

Назва лікувальної установи
Медпункт заводу «Прогрес»
м. Харків, вул. Правди, 5
(штамп)

Видано комісії з розслідування нещасного випадку в ремонтному цеху заводу «Прогрес» про те, що потерпілий Петров Віктор Миколайович, 25

років, слюсар з ремонту технологічного устаткування, поступив «__» _____ 200__ р. у медпункт заводу «Прогрес» о 10.30.

Діагноз: електричний удар II ступеня з утратою свідомості протягом 5 хвилин.

Згідно зі «Схемою визначення тяжкості виробничих травм» таке пошкодження є тяжкою виробничою травмою.

Зав. відділенням

Підпис Портков О.Б.

(головний лікар)

«__» _____ 20__ р.

Лікар

Підпис Колотов В.Д.

«__» _____ 20__ р.

(Місце печатки лікувальної установи)

Ситуація 3. Нещасний випадок з ковалем-штампувальником.

Учасники ситуації:

1. Потерпілий: Данько С.М.
2. Майстер цеху № 2: Холодний І.Г.
3. Начальник цеху № 2: Горбунов О.С.
4. Старший інженер відділу охорони праці: Кисельов С.О.
5. Головний інженер заводу: Сорокін В.І.
6. Старший громадський інспектор: Потапов І.В.
7. Коваль-штампувальник цеху № 2: Фесько В.В.

До комісії з розслідування нещасного випадку, що стався з ковалем-штампувальником цеху № 2 Даньком С.М. на штампувальному молоті моделі ІРІ, майстра цеху Холодного І.Г.

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА

Данько С.М. «__» _____ 20__ р. о ____ год ____ хв. у складі бригади ковалів Скобцева П.Д. і Феська В.В. за моїм завданням штампував деталі на штампувальному молоті моделі ІРІ з масою падаючих частин 2 т.

У процесі штампування одна з деталей застрягла в нижньому штампі. Данько С.М., що керував молотом, узяв ковальську сокиру, щоб вибиті заготовку, яка застрягла, поклав її на дзеркало нижнього штампа, а верхнім ударив. Унаслідок удару і конусності поверхні сокири остання вислизнула з рук Данька С.М., ударилася об станину молота, а потім у стіну приміщення і, зрикошетивши, вдарила по лівій нозі Данька С.М.

Коли ста вся нещасний випадок, я був на іншій ділянці цеху. Коли прибув на місце події, Данька С.М. вже відправили в заводський медпункт, де йому надали першу допомогу. Про те, що відбулося, мені повідомив коваль-штампувальник Фесько В.В., який працював поруч із потерпілим.

Зараз Данько С.М. перебуває вдома у зв'язку із тимчасовою втратою працездатності.

« ___ » _____ 20__ р.

Підпис

ПРОТОКОЛ

огляду місця нещасного випадку, що стався « ___ » _____ 20__ р.
о 14.00 на штампувальному молоті в цеху № 2 з робітником
ковалем-штампувальником Даньком С.М.

Комісія в складі: голови — начальника цеху № 2 Горбунова О.С., членів комісії — старшого інженера відділу охорони праці Кисельова Є.О., старшого громадського інспектора Потапова І.В. оглянула місце події.

У процесі огляду було встановлено:

- молот був в охайному стані;
- підхід до молота не захищений сторонніми предметами;
- пристосування (щити) для захисту працівників у цеху від осколків, що відлітають, і окалини справні;
- штампи і бійки міцно затиснені за допомогою набору спеціальних підкладок і пристроїв;
- деталь, що оброблялася, застрягла в рівчаку штампа через неправильне розміщення її щодо бійків, тобто не по центру бійків;
- на робочому місці немає інструкції із зазначенням заходів безпеки під час роботи на молоті;
- не було пристроїв, зазначених у технологічній карті, потрібних для вилучення деталей, що застрягли в штампі.

Голова комісії

Підпис

Члени комісії

Підписи

« ___ » _____ 20__ р.

До комісії з розслідування нещасного випадку з ковалем-штампувальником Даньком С.М.

Ковалю-штампувальника цеху № 2

Феська В.В.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Я « ___ » _____ 20__ р. разом із кováлями-штампувальниками Даньком С.М. і Скобцевим П.Д. за завданням майстра Холодного І.Г. штампував деталі на молоті моделі ІРІ. Приблизно до 14.00 працювали нормально. Раптом близько 14.00 я почув крик. Швидко зупинивши свій молот, я повернувся і

побачив, як Данько схопився за ногу, кривлячись від болю. Підбігши до його молота, я вимкнув його з мережі і підійшов до Данька, який крикнув мені, щоб я викликав швидко допомогу. Коваль-штампувальник Скобцев П.Д. побіг викликати лікаря. Надавши допомогу Даньку С.М., я поспішив повідомити майстру про подію. Оскільки я не бачив, як це сталося, нічого конкретно не можу розповісти про це.

« ___ » _____ 20__ р.

Підпис

ЗАТВЕРДЖУЮ

Головний інженер заводу

_____ Сорокін В.І.

« ___ » _____ 20__ р.

АКТ

технічної експертизи штампувального молота моделі ІРІ
з масою падаючих частин 2 т, інв. № 312108,
встановленого на ковальсько-штампувальній дільниці цеху № 2

Комісія в складі: голови — начальника техбюро заводу Сироватського Л.Г., членів комісії — начальника цеху № 2 Горбунова О.С., головного енергетика заводу Чорнова М.М., головного механіка Христенка І.В., старшого інженера охорони праці Кисельова Є.О. виконала огляд і експертизу технічного стану штампувального молота моделі ІРІ з масою падаючих частин 2 т, інв. № 312108.

Під час технічного огляду на відповідність паспортним даним молота встановлено:

- молот був працездатний, його прибирали і змащували згідно з технологією систематично і своєчасно;
- відповідальність за експлуатацію покладено на майстра цеху № 2 Холодного І.Г.;
- щодо електричної частини зауважень немає;
- молот пройшов технічний огляд « ___ » _____ 20__ р.;
- технічні характеристики штампувального молота відповідають паспортним даним.

Спеціальна комісія також установила:

- на робочому місці відсутня інструкція з зазначенням основних заходів безпеки під час експлуатації молота;
- не вжито заходів (спеціальні ухили, мала шорсткість штампа тощо), зазначених у технологічній карті і потрібних для видалення деталей (поковок), що застрягли в штампі.

Ці причини свідчать про відсутність належного контролю за безпечним виконанням робіт з боку адміністрації цеху.

Голова комісії

Підпис

Члени комісії

Підписи

До комісії з розслідування нещасного
випадку, що стався з робітником цеху
№ 2 Даньком С.М.

ДОВІДКА ВІДДІЛУ КАДРІВ

1. Міністерство	Транспортне машинобудування
2. Назва підприємства	ВО «Завод ім. Малишева»
3. Адреса підприємства	м. Харків
4. Прізвище, ім'я, по батькові потерпілого	Данько Сергій Миколайович
5. Вік	32 роки
6. Табельний номер	148
7. Професія	Коваль-штампувальник
8. Цех дільниця	Цех № 2, дільниця ковальсько-штампувальна
9. Загальний стаж	12 років
10. Стаж роботи на протяжному верстаті	6 років
11. Вступний інструктаж (дата)	« ___ » _____ 20__ р.
12. Інструктаж на робочому місці	« ___ » _____ 20__ р.

ВИСНОВОК ПРО ТЯЖКІСТЬ ВИРОБНИЧОЇ ТРАВМИ

Видано Харківському ВО «Завод ім. Малишева», цеху № 2 про те, що потерпілий Данько Сергій Миколайович, 32 роки, поступив у 1-е травматологічне відділення лікарні швидкої і невідкладної медичної допомоги ім. проф. О.І. Мещанінова « ___ » _____ 20__ р. о 15.00.

Діагноз: дисторгія зв'язково-серединного апарата лівого гомілковостопного суглоба.

Згідно зі «Схемою визначення виробничих травм» таке пошкодження є тяжкою виробничою травмою.

Зав. відділенням   Підпис
(головний лікар)

Лікар   Підпис
(Місце печатки лікувальної установи) « ___ » _____ 20__ р.

ВИПISKA
з НАОП 1.4.10-1.07-85 «Правила охорони праці
в ковальсько-пресовому виробництві»

П. 82. Застосування підкладок під час вибивання поковок, що залипли, категорично забороняється

П. 83. Перед початком роботи бійки і штампи треба підігрівати спеціальними пристроями з електронагрівом, що не створює задимлюваності. Кожний молот перед роботою оглядають, щоб виявити й усунути несправності.

П. 84. Штампи і бійки мають бути міцно закріплені за допомогою набору спеціальних підкладок і пристроїв. Кріпильні клини не мають виступати з молотів із масою падаючих частин 2 т і вище більш ніж на 80 мм.

П. 85. Установлення і лагодження штампів, забивання клинів, а також видалення з баби кінця штока, що обламався, виконують клинозабивною машиною.

Ситуація 4. Нещасний випадок з лаборантом хімічної лабораторії.

Учасники ситуації:

1. Потерпілий: лаборант ЦХЛ Петрова С.І.
2. Завідувачка ЦХЛ: Воропаєва Г.В.
3. Завідувач складом: Іванов П.В.
4. Свідок: лаборант ЦХЛ Зверєв Г.С.
5. Старший інженер ВТБ: Климанов С.П.
6. Старший громадський інспектор: Савельєва І.С.
7. Головний інженер комбінату: Шепілов О.М.

Головному інженеру Першотравневого хімічного комбінату Шепілову О.М.
завідувачки центральної заводської лабораторії
Воропаєвої Г.В.

ДОПОВІДНА ЗАПISKA

«__» _____ 20__ р. я видала завдання лаборантам Петровій С.І. і Зверєву Г.С. одержати на складі хімреактивів 20 л концентрованого лугу (їдкий натр) для виконання хімічних аналізів. Луг перенесли в скляному бутлі, вміщеному в захисну корзину.

Під час перенесення лугу обірвалася ручка корзини, що її тримала Петрова С. Л., і відбувся викид лугу через горловину сулії. Унаслідок цього Петрова С.І. дістала хімічний опік стопи лівої ноги.

Потерпілу відправили в медпункт, де їй надали медичну допомогу.

«__» _____ 20__ р.

Підпис

**ВИСНОВОК
ПРО ТЯЖКІСТЬ ВИРОБНИЧНОЇ ТРАВМИ**

Медчастина комбінату

До медчастини «__»_____20__р. об 11.30 звернулася потерпіла Петрова С.І., 20 років.

Діагноз: хімічний опік першого ступеня стопи лівої ноги розчином їдкого натру.

Згідно зі «Схемою визначення виробничих травм» опік є тяжкою виробничою травмою.

Зав. пунктом здоров'я   Підпис

Лікар   Підпис
(Місце печатки лікувальної установи) «__»_____20__р.

ПРОТОКОЛ

огляду місця, де стався нещасний випадок «__»_____20__р.
з лаборантом центральної заводської лабораторії Петровою С.І.

Комісія з розслідування нещасного випадку в складі: голови комісії — завідувачки заводською хімічною лабораторією Воропаєвої Г.В. і членів комісії — старшого інженера ВТБ Климанова С.П. і старшого громадського інспектора Савельєвої З.С. оглянула місце нещасного випадку. Установлено, що з лаборантом Петровою С.І. стався нещасний випадок під час перенесення концентрованого лугу (їдкого натру) в лабораторію.

На місці, де стався нещасний випадок, виявлено захисну корзину для перенесення розчинів лугу з відірваною ручкою і пляму на ґрунті від розлитого лугу. Захисних засобів, що їх застосовують під час роботи з лугом, на місці події не виявлено.

Голова комісії   Підпис
Члени комісії   Підписи
«__»_____20__р.

До комісії з розслідування нещасного випадку
з лаборантом центральної хімічної лабораторії
Петровою С.І.
лаборанта центральної хімічної лабораторії
Зверева Г.С.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Об 11.00 «__»_____20__р. за дорученням завідувачки лабораторією Воропаєвої Г.В. я допомагав лаборанту Петровій С.І. одержати на складі

хімічних реактивів хімікати, зокрема й концентрований розчин їдкого натру в 20-літровій сулії. Сулія з лугом були в корзині, заповненій дерев'яною стружкою. Коли ми з Петровою С.І. переносили сулію з лугом на візок, я помітив, що ручка корзини трохи розхитана, але не надав цьому особливого значення. Коли ми почали переносити сулію з лугом з візка в лабораторію, ручка корзини в руках Петрової С.І. обірвалася, корок із сулії виявився вибитий, і виплеснувся луг, потрапивши на ногу Петровій. Забігши в лабораторію, я повідомив завідувачці лабораторією про те, що трапилося. Петровій С.І. було надано першу допомогу: місце опіку промито водою і слабким розчином оцтової кислоти. Після цього я провів її в медпункт.

«___»_____20__р.

Підпис

До комісії з розслідування нещасного випадку
з лаборантом хімічної лабораторії
комбінату Петровою С.І.
завідувача складом Іванова П.В.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Об 11.00 «___»_____20__р. до мене на склад за лугом пришили лаборанти хімічної лабораторії комбінату Зверєв Г.С. і Петрова С.І. У той момент, коли ми підійшли до відсіку, де стояли сулії з лугом, прийшов заступник начальника адміністративно-господарського відділу з інспектором із техніки безпеки перевіряти санітарний стан приміщення і роботу вентиляції, для чого потрібна була моя участь. Оскільки Зверєв і Петрова знали, де стояли сулії з лугом, вони взяли сулію без мого відома в несправній корзині, яку я відставив убік, щоб замінити, але не встиг їм сказати про це.

Узявши корзину з лугом, лаборанти пішли, не повідомивши мене про це.

«___»_____20__р.

Підпис

ПРОТОКОЛ

бесіди з лаборантом центральної хімічної лабораторії Петровою С.І., яка постраждала від нещасного випадку, що трапився, коли переносили сулію з лугом

Бесіду провели «___»_____20__р. в медпункті старший інженер ВТБ хімкомбінату Климанов С.П. і старший громадський інспектор Савельєна І.С.

Запитання: Який у вас стаж роботи лаборантом хімічної лабораторії?

Відповідь: З вересня_____року.

Запитання: Який у вас стаж роботи в хімічній лабораторії хімкомбінату?

Відповідь: Також із вересня_____року.

Запитання: Коли останній раз ви проходили інструктаж із техніки безпеки?

Відповідь: Здається, в січні цього року.

Запитання: Ви одержували на складі луг за чийось завданням чи з власної ініціативи?

Відповідь: Завідувачка лабораторією Воропаєва Г.В. доручила мені виписати заявку на потрібні для проведення аналізів хімікати й одержати їх сьогодні, тобто у вівторок, оскільки вівторок — день видачі матеріалів на складі.

Запитання: Чи проводили з вами інструктаж про заходи безпечного перенесення ємкостей із концентрованими кислотами і лугами перед виконанням цього доручення?

Відповідь: Я завжди одержувала потрібні хімікати на складі і, звичайно, вважала, що знаю вимоги і засоби безпеки під час перенесення ємкостей із концентрованими кислотами і лугами.

Запитання: Чи перевіряли ви під час одержання лугу стан захисної корзини?

Відповідь: Спеціально корзину я не оглядала. Коли ми зі Зверевим Г.С. переносили сулію зі складу до візка, я нічого особливого не помітила, ручка здалася мені міцною.

Запитання: Як ви вважаєте, чому стався обрив ручки корзини і розчин лугу вихлюпнув?

Відповідь: Коли ми зі Зверевим Г.С. переносили сулію з лугом зі складу на візок, я тримала за міцну ручку, а Зверев Г.С, мабуть, не надав значення тому, що друга ручка корзини розхитана. Коли переносили сулію з візка в лабораторію, я взялася за ту ручку, яка була неміцною. Я це помітила, але, оскільки ми були поряд із лабораторією подумала, що все минеться. Але ручка корзини обірвалася, сулія різко похилилася в мій бік, від удару корзини об підлогу корок вискочив і луг вихлюпнувся мені на ногу.

Протокол записано з моїх слів правильно.

« ___ » _____ 20__ р.

Підпис

ВИТЯГ

із «Загальних правил безпечної роботи в хімічних лабораторіях»

НАОП 1.3.10-1.06-77

I. Загальні положення

1.1. Організацію роботи з техніки безпеки, промислової санітарії і охорони праці в лабораторії покладено на керівника (начальника, завідувача) лабораторії, на окремих дільницях - на їх керівників згідно з чинним «Положенням про організацію роботи а техніки безпеки на підприємствах і в організаціях Міністерства хімічної промисловості».

Завідуючий лабораторією зобов'язаний організувати навчання та інструктування працівників лабораторії з техніки безпеки.

Завідуючий лабораторією не має права допускати до роботи осіб, які не одержали вступний інструктаж, а також не ознайомлені з умовами праці і не вивчили цю інструкцію.

1.2. До самостійної роботи в хімічних лабораторіях допускати осіб, не молодших 18 років після медичного огляду, інструктажу, опанування безпечними методами праці, які склали екзамен на допуск до самостійної роботи згідно з «Положенням про атестацію працівників, перевірку знань і допуск персоналу до самостійної роботи на підприємствах, в організаціях і установах Міністерства хімічної промисловості СРСР».

1.5. Працівники лабораторії можуть приступити до роботи тільки в спецодязі і засобах індивідуального захисту, передбачених інструкцією з техніки безпеки, виробничої санітарії і пожежної безпеки.

1.20. У лабораторії мають бути інструкції з техніки безпеки згідно з переліком обов'язкових інструкцій, передбачених «Положенням про посадові і обов'язкові інструкції на підприємствах і в організаціях Міністерства хімічної промисловості СРСР».

4. Правила безпечної роботи зі шкідливими речовинами.

4.6. Правила безпечної роботи з кислотами і лугами.

4.6.1. Для запобігання опіків під час роботи з кислотами і лугами треба використовувати спецодяг, окуляри та інші засоби індивідуального захисту.

4.6.2. Скляні сулії з лугами і кислотами слід зберігати в дерев'яних міцних латах. Простір між сулією і латами має бути заповнений пакувальними матеріалами, заздалегідь просоченими вогнезахисними речовинами.

4.6.3. Кислоти і луги переносить спеціально навчені особи; при цьому додержуються таких правил:

а) одній особі дозволено переносити кислоти у відповідному скляному посуді місткістю не більше 5 л у спеціальних корзинах;

б) сулії місткістю понад 5 л з кислотами і розчинами лугів мають бути поставлені в міцні корзини, до того ж вільні проміжки заповнюються солом'яною або стружками; переносити їх мають два працівника.

4.6.10. Розлиті кислоти чи луги треба засипати піском, нейтралізувати і лише після цього прибирати.

II. Відповідальність за порушення правил

За порушення вимог цих правил усі працівники в лабораторії відповідають згідно з чинним законодавством.

До комісії з розслідування нещасного випадку, що стався з лаборантом центральної заводської хімічної лабораторії Петровою С. І.

ДОВІДКА ВІДДІЛУ КАДРІВ

Галузь

Хімічна промисловість

Назва підприємства

Першотравневий хімічний комбінат

Прізвище, ім'я, по батькові потерпілого

Петрова Світлана Іванівна

Вік	20 років
Табельний номер	75
Професія	Лаборант-хімік
Цех дільниця	Центральна заводська хімічна лабораторія
Загальний стаж роботи	3 роки 7 місяців
Стаж роботи на цій дільниці	3 роки 7 місяців
Вступний інструктаж (дата)	«__»_____20__р.
Інструктаж на робочому місці	«__»_____20__р.

Начальник відділу кадрів
«__»_____20__р.

Підпис

Ситуація 5. Нещасний випадок із робітником-стропальником.

Учасник ситуації:

1. Потерпілий: Титов О.К.
2. Майстер цеху: Ткачов В.І.
3. Кранівниця: Симонова Ю.І.
4. Токар-розточувальник: Валенко В.Д.
5. Старший майстер: Глазов В.П.
6. Головний інженер: Орлов О.Б.
7. Начальник цеху: Кузнецов О.М.

До комісії з розслідування нещасного випадку з робітником-стропальником майстра цеху 810 ВО «Завод ім. Малишева» Ткачова В.І.

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА

Об 11.00 «__»_____200__р. на дільниці № 2 токар-розточувальник цього цеху Валенко В.Д., закінчивши операції розточування за допомогою мостового крана (реєстр.

№ 9650) вантажопідйомністю 30/5 т, знімав з поворотного столу горизонтального розточувального верстата «Шкода-160» корпусну деталь (станину) кресл.

АДР-9980 (масою 220 кг).

Як пояснив Валенко В.Д., після початку підйому при спуску обробленого корпусу з кріпильних болтів, якими корпус закріплювався на столі верстата, стався ривок, унаслідок якого обірвалося тросове кріплення корпусу на гаку крана. Корпус, перекинувшись і впадши поряд з верстатом, ударив стропальника Титова О.К., який стояв поруч, у результаті чого його відкинуло вбік. Коли я Підбіг до місця події, Титов О.К. лежав на підлозі і стогнав,

скаржачись на сильний біль у правому стегні. Самостійно пересуватися він не міг, і я за допомогою робітників дільниці Воліна О.К. і Сорокіна М.М. відправив його у медпункт.

Про те, що трапалося, я відразу доповів начальнику цеху Кузнецову О.М.
«___»_____200__р. Підпис

ВИТЯГ
із «Правил обладнання і безпечної експлуатації
вантажопідйомних кранів»

П. 295. Для здійснення нагляду за безпечною експлуатацією вантажопідйомних машин на підприємстві (будівництві) має бути призначений інженерно-технічний працівник.

П. 301. Особа, відповідальна за безпечне виконання робіт щодо переміщення вантажів кранами, зобов'язана організувати на дільниці, де застосовують вантажопідйомні машини, проведення робіт із додержанням правил безпеки. Вона зобов'язана:

а) не допускати використання немаркованих, несправних і таких, що не відповідають за вантажопідйомністю і характером, вантажів, знімних вантажозахватних механізмів.

г) стежити за виконанням кранівниками і стропальниками виробничих інструкцій...

П. 339. На підприємстві (будівництві) мають бути розроблені способи правильного стропування вантажів, що не мають спеціальних пристроїв (цапфи, рами, петлі); ними зобов'язані володіти стропальники...

П. 290. Знімні вантажозахватні пристрої (стропи, ланцюги, траверси тощо) після виготовлення мають проходити технічний огляд, під час якого їх має бути оглянуто і перевірено навантаженням, що в 1,25 разів перевищує їх номінальну вантажопідйомність.

П. 291. У процесі експлуатації знімних вантажозахватних пристроїв власник зобов'язаний періодично їх оглядати у визначені строки, але не рідше ніж:

а) через кожні 6 місяців для огляду траверсів...

в) через кожні 10 місяців для огляду стропів...

П. 292. ...Результати огляду знімних вантажозахватних пристроїв треба фіксувати в журналі обліку і огляду.

П. 346. Під час робіт з підйому і переміщення вантажів вантажопідйомними машинами організація, що виконує роботи, зобов'язана забезпечити додержання таких вимог:

а) на місці виконання робіт з підйому і переміщення вантажів, а також на вантажопідйомних машинах не має бути осіб, які не мають прямого стосунку до виконуваної роботи...

ПРОТОКОЛ

огляду місця, де «___»_____200__р. стався нещасний випадок з робітником-стропальником цеху 810 Титовим О.К.

1. Мостовий кран 30/5 т (реєстр. № 9650) у визначені строки пройшов повний (раз на три роки) і частковий (раз на рік) технічний огляд, справний.

Кранівниця Симонова Ю.І, у визначені строки пройшла атестацію (раз на три роки), перевірено її знання (раз на рік), вона має посвідчення на право роботи.

2. Корпусна деталь (станина), кресл. АДР-9960, була на підлозі на відстані 600 мм від розточувального верстата «Шкода-160».

3. Тросова петля (строп), за допомогою якої станина підвішувалася на гаку крана, розірвана по цілому перерізу (на віддаленні від з'єднувального кріплення-притискачів). Петля має маркувальну бірку, пройшла технічний огляд і випробувана вантажем 1250 кг (маса станини що піднімається — 220 т). Згідно із записами в журналі обліку і огляду. - знімних вантажозахватних пристроїв петлю оглядали раз на 10 днів.

4. Болти з квадратними головками, якими станину закріплювали і верстаті під час обробки, були як і при закріпленні станини на верстаті. Один болт, яким кріпили частину станини, що піднімалася, подовжений на 400 мм за допомогою з'єднувальної різьби втулки діаметром

60 мм і довжиною 150 мм (діаметр тіла болта і подовжувача — 30 мм).

На нижньому плоскому, торці з'єднувальної різьбової втулки виявлено свіжий слід від удару жорстким предметом. Аналогічний слід є на внутрішній кромці вікна в станині, що виступає на 10 мм, через, яке проходила подовжена шпилька при кріпленні станини на верстаті.

5. Болти з квадратними головками, різьбова з'єднувальна втулка і шпилька-подовжувач є комплектувальним устаткуванням верстата.

Голова комісії   Підпис
Члени комісії   Підписи
«___»_____200__р.

ПРОТОКОЛ

опитування потерпілого — стропальника цеху 810 Титова О.К.

Запитання: Як ви себе почуваете?

Відповідь: Задовільно, гострий біль минув, вже можу спиратися на ногу.

Запитання: Чому ви опинилися поруч із верстатом, з якого знімали краном оброблену деталь?

Відповідь: Мені потрібен був кран для завантаження оброблених; деталей на транспорт.

Запитання: Чи знали ви, що тим, хто не бере участі у вантаженні, не можна бути на місці виконання робіт з підйому і переміщення вантажів?

Відповідь: Звичайно, знав, але поспішав швидше виконати своє завдання.

Комісія Підписи
Потерпілий Підпис
«__»_____200__р.

ВИСНОВОК ПРО ТЯЖКІСТЬ ВИРОБНИЧОЇ ТРАВМИ

Назва лікувальної установи
(штамп)

Видано ВО «Завод ім. Малишева» про те, що потерпілий Титов Олексій Костянтинович, робітник-такелажник, доставлений у 2-гу лікарню м. Харкова «__»_____200__р.о 12 год.

Діагноз: травма правого стегна з великим внутрішнім крововиливом.

Згідно зі «Схемою визначення тяжкості виробничих травм» таке пошкодження не є тяжкою виробничою травмою.

Зав. відділенням Підпис
(головний лікар)

Лікар Підпис

(Місце печатки лікувальної установи) «__»_____200__р.

До комісії з розслідування нещасного
випадку зі стропальником цеху 810
Титовим О.К.

ДОВІДКА ВІДДІЛУ КАДРІВ

Галузь	Транспортне машинобудування
Підприємство	ВО «Завод ім. Малишева»
Адреса підприємства	м. Харків
Прізвище, ім'я, по батькові потерпілого	Титов Олексій Костянтинович
Вік	42 роки
Табельний номер	141
Професія	Робітник-такелажник- стропальник
Цех, дільниця	Дільниця № 2 цеху 810
Загальний стаж роботи	20 років
Стаж роботи стропальником	10 років

Вступний інструктаж « ___ » _____ 200 __р.
Інструктаж на робочому « ___ » _____ 200 __р.
місці
Атестацію стропальника « ___ » _____ 200 __р.
проведено (раз на три роки)
Повторна перевірка « ___ » _____ 200 __р.
знань (раз на три роки)

Начальник відділу кадрів Підпис
« ___ » _____ 200 __р.

ПРОТОКОЛ

опитування токаря-розточувальника Валенка В.Д.

Запитання: Як ви кріпили оброблену деталь на гаку крана?

Відповідь: Я весь час обробляю корпусні деталі. Схема стропування в нас давно визначена. Біля мого верстата завжди є тросова петля, яку я пропускаю у верхні отвори (вікна) на деталях, а два кінці петлі одягаю на гак крана.

Запитання: Чому стався обрив петлі?

Відповідь: Не можу пояснити, я діяв як завжди.

Запитання: Чи знали ви, що вантаж не піднімають, якщо поруч перебувають люди, які не беруть участі в роботі?

Відповідь: Знав, але підійшов Титов і почав підганяти мене, я поспішив дати команду кранівниці «Підйом».

Запитання: Чи є у вас посвідчення на право стропування?

Відповідь: Так, останню атестацію проходив два місяці тому.

Комісія Підписи
« ___ » _____ 200 __р.

ПРОТОКОЛ

опитування старшого майстра цеху 810 Глазова В.П.,
відповідального в цеху за безпеку переміщення вантажів
кранами від _____

Запитання: Чому на руках у токаря-стропальника Валенка В.Д. немає схеми стропування корпусних деталей, які він обробляє?

Відповідь: Стропування цих деталей не є складним, тросова петля опускається у верхні вікна. Цьому Валенко В.Д. навчений, пройшов атестацію і перевірку знань два місяці тому.

Запитання: У якому стані була петля, що обірвалася?

Відповідь: Петля була в справному стані. Пройшла технічний огляд і випробування на міцність після виготовлення, а потім були систематичні

огляди, про що свідчать відповідні записи в журналі обліку й огляду знімних вантажозахватних пристроїв.

Запитання: Чому обірвалася петля?

Відповідь: Мабуть, виникло ударне навантаження. Точну причину я не знаю.

Комісія   Підписи
«__»_____200__р.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Постанова КМУ від 17 квітня 2019 р. № 337 «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» від 20.03.2023 р. № 59. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/59-2023-%D0%BF#Text>
3. Конвенція 1981 року про безпеку й гігієну праці та виробниче середовище N 155 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_050#Text
4. Закон України «Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2272-14#Text>

Обставини, за яких нещасний випадок та/або гостре професійне захворювання (отруєння) визнаються пов'язаними з виробництвом, є:

1) виконання потерпілим трудових (посадових) обов'язків згідно з внутрішнім трудовим розпорядком підприємства (установи, організації), у тому числі у відрядженні (згідно з внутрішнім трудовим розпорядком підприємства (установи, організації), на яке він відряджений);

2) перебування потерпілого на робочому місці, на території підприємства (установи, організації) або в іншому місці під час виконання трудових (посадових) обов'язків чи завдань роботодавця з моменту прибуття на підприємство (в установу, організацію) до відбуття з нього, що фіксується відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації), у тому числі в робочий і надурочний час;

3) підготовка до роботи та приведення в порядок після закінчення роботи знарядь виробництва, засобів захисту, одягу, а також здійснення заходів щодо особистої гігієни, пересування працівника з цією метою по території підприємства (установи, організації) перед початком роботи та після її закінчення;

4) виконання завдань за письмовим розпорядженням роботодавця в неробочий час, під час відпустки, у вихідні, святкові та неробочі дні;

5) виконання потерпілим дій в інтересах підприємства (установи, організації), де він працює, що не належать до його трудових (посадових) обов'язків;

6) раптова смерть внаслідок гострої серцево-судинної недостатності, ішемічного інсульту, серцево-судинної недостатності або порушення мозкового кровообігу під час перебування на підземних роботах (видобування корисних копалин, будівництво (реконструкція, капітальний ремонт), технічне переоснащення шахт, рудників, копалень, метрополітенів, підземних каналів, тунелів та інших підземних споруд, проведення геологорозвідувальних робіт під землею) або після підйому на поверхню з даною ознакою, що підтверджено медичним висновком;

7) раптове погіршення стану здоров'я потерпілого, одержання травм або його смерть під час виконання трудових (посадових) обов'язків внаслідок впливу шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу, що підтверджено медичним висновком, або у разі, коли потерпілий не пройшов обов'язкового медичного огляду відповідно до законодавства, а робота, що виконувалася, протипоказана потерпілому відповідно до медичного висновку;

8) проїзд на роботу чи з роботи на транспортному засобі, що належить підприємству (установі, організації), або на іншому транспортному засобі, наданому роботодавцем відповідно до укладеного договору з іншим підприємством (установою, організацією);

9) проїзд згідно з установленим завданням і маршрутом до місця чи з місця відрядження на транспортному засобі (громадському, власному чи службовому тощо, в тому числі наданому іншим підприємством (установою, організацією) на підставі письмової угоди з роботодавцем про надання послуг з перевезення), що підтверджується документально та відшкодовується роботодавцем;

10) використання власного транспортного засобу в інтересах підприємства (установи, організації) з дозволу або за письмовим дорученням роботодавця (безпосереднього керівника робіт);

11) перебування потерпілого у транспортному засобі або на його стоянці, на території вахтового селища, в тому числі під час змінного відпочинку, якщо настання нещасного випадку пов'язане з виконанням потерпілим трудових (посадових) обов'язків або з впливом на нього шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу;

12) прямування до об'єкта (між об'єктами) обслуговування за затвердженим маршрутом або до будь-якого об'єкта за дорученням роботодавця;

13) перебування на території підприємства (установи, організації) або в іншому визначеному роботодавцем місці у зв'язку з проведенням виробничої наради, одержанням заробітної плати, проходженням обов'язкового медичного огляду, навчання тощо або проведенням з дозволу чи за ініціативою роботодавця професійних і кваліфікаційних конкурсів, спортивних заходів, передбачених колективним договором, за наявності відповідного рішення (наказу, розпорядження тощо) роботодавця;

14) надання підприємством (установою, організацією) благодійної допомоги іншим підприємствам (установам, організаціям) за наявності відповідного рішення (наказу, розпорядження тощо) роботодавця;

15) однократний вплив на працівника шкідливих чи небезпечних виробничих факторів, внаслідок яких у нього виникло гостре професійне захворювання (отруєння), за наявності висновку закладу охорони здоров'я;

16) вплив небезпечних, шкідливих або інших виробничих факторів під час технологічної перерви або перерви для відпочинку чи харчування на території підприємства (установи, організації) згідно з правилами внутрішнього трудового розпорядку, що підтверджено висновком закладу охорони здоров'я або експертної комісії;

17) заподіяння потерпілому тілесних ушкоджень іншою особою або його вбивство під час виконання чи у зв'язку з виконанням трудових (посадових) обов'язків або дій в інтересах підприємства (установи, організації) незалежно від початку досудового розслідування, крім випадків з'ясування з іншою особою особистих стосунків не виробничого характеру, що встановлено комісією з розслідування та/або підтверджено висновком компетентних органів;

18) погіршення стану здоров'я внаслідок отруєння алкоголем,

наркотичними засобами, токсичними чи отруйними речовинами, а також їх дії (асфіксія, зупинка серця тощо), що підтверджено медичним висновком, якщо це пов'язано із застосуванням таких речовин у виробничому процесі чи порушенням вимог щодо їх зберігання та транспортування;

19) ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій на виробничих об'єктах і транспортних засобах, що використовуються підприємством (установою, організацією);

20) скоєння самогубства працівником плавскладу на суднах морського, річкового та рибпромислового флоту в разі перевищення обумовленого колективним договором строку перебування у рейсі або його смерті під час перебування у рейсі внаслідок впливу шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу;

21) оголошення працівника померлим внаслідок зникнення під час виконання ним трудових (посадових) обов'язків (відповідно до ухваленого рішення суду);

22) одержання травм під час використання транспортних засобів, устаткування, інструментів, матеріалів тощо, що належать і використовуються підприємством (установою, організацією), у разі їх несправності, що підтверджено відповідними висновками;

23) одержання травм або смерть потерпілого під час виконання трудових (посадових) обов'язків у разі перебування його у стані алкогольного, токсичного чи наркотичного сп'яніння, підтвердженого відповідним медичним висновком, за наявності технічних або організаційних причин настання нещасного випадку та/або гострого професійного захворювання (отруєння) або у разі, коли потерпілий не був відсторонений від виконання робіт відповідно до вимог правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації) або колективного договору;

24) виконання фізичною особою - підприємцем виду робіт, зазначеного в документах обов'язкової звітності, за обставин, зазначених у підпунктах 1-23 цього пункту;

25) виконання робіт особами, які працюють на умовах цивільно-правового договору, на інших підставах, передбачених законом, особами, які провадять незалежну професійну діяльність, членами фермерського господарства за обставин, зазначених у підпунктах 1-23 цього пункту;

26) виконання робіт особою, яка фактично допущена до роботи без оформлення трудового договору (контракту), у разі підтвердження факту перебування потерпілого у трудових відносинах з роботодавцем за обставин, зазначених у підпунктах 1-23 цього пункту.

27) Перелік обставин, за яких настає страховий випадок державного соціального страхування громадян від нещасного випадку та/або гострого професійного захворювання (отруєння), аварії на виробництві.

КЛАСИФІКАТОР

видів подій, причин, обладнання, устаткування, машин, механізмів, транспортних засобів, що призвели до настання нещасного випадку, гострого професійного захворювання (отруєння), аварії

- 1 Вид події, що призвела до нещасного випадку, гострого професійного захворювання (отруєння), аварії:**
- 01 пригоди (події) під час руху транспортних засобів усіх видів:
    - 01.1 дорожньо-транспортна пригода на дорогах (шляхах) загального користування:
      - 01.1.1 у тому числі наїзд транспортних засобів на потерпілого
    - 01.2 дорожньо-транспортна пригода на території підприємства:
      - 01.2.1 у тому числі наїзд транспортних засобів на потерпілого
    - 01.3 авіаційна подія
    - 01.4 морська та річкова подія
    - 01.5 транспортна подія на залізничному транспорті
  - 02 падіння потерпілого:
    - 02.1 під час пересування
    - 02.2 з висоти
    - 02.3 в колодязь, ємність, яму тощо
  - 03 падіння, обрушення, обвалення предметів, матеріалів, породи, ґрунту тощо:
    - 03.1 обрушення, обвалення будівель, споруд та їх елементів
    - 03.2 обвалення та обрушення породи, ґрунту тощо
    - 03.3 падіння, зсув, перекидання транспортних засобів, мобільних засобів праці
    - 03.4 падіння устаткування (обладнання) або їх конструктивних елементів
    - 03.5 падіння предметів, матеріалів, дерев, гілок дерев, матеріалів, інструментів, пристроїв тощо
  - 04 дія предметів та деталей, що рухаються, розлітаються, обертаються:
    - 04.1 дія рухомих і таких, що обертаються, деталей обладнання, машин і механізмів
    - 04.2 дія предметів, що розлітаються, чи робочих середовищ, що вивільняються в результаті вибуху або руйнування технологічного обладнання, устаткування тощо, які перебувають під тиском, у вакуумі
  - 05 ураження електричним струмом:
    - 05.1 у разі дотику до струмопровідних частин електроустановки, що перебувають під напругою, до ліній електропередачі та обірваних (оголених) проводів
    - 05.2 у разі наближення на недопустиму відстань до струмопровідних частин електроустановки, що перебувають під напругою, до ліній електропередачі та обірваних (оголених) проводів

- 05.3 у разі дії блискавки
- 05.4 у разі дії електричної дуги
- 05.5 у разі дії напруги кроку
- 06 дія температур:
  - 06.1 дія підвищених температур (крім пожежі)
  - 06.2 дія низьких температур (обмороження)
- 07 дія шкідливих і токсичних речовин
- 08 дія іонізуючого випромінювання
- 09 показники важкості праці
- 10 показники напруженості праці
- 11 ушкодження внаслідок контакту з тваринами, комахами, іншими представниками фауни, а також флори
- 12 утоплення
- 13 асфіксія
- 14 навмисне вбивство або травма, заподіяна іншою особою
- 15 техногенна, екологічна аварія
- 16 дія стихійних природних явищ (виняткових погодних умов і стихійного лиха - ураган, буря, повінь, нагромадження снігу, ожеледь, землетрус, просідання і зсув ґрунту тощо)
- 17 пожежа
- 18 вибух
- 19 самогубство
- 20 зникнення працівника
- 21 газодинамічне явище
- 22 погіршення стану здоров'я
- 23 події суспільного життя (страйк, оголошена та неоголошена війна, терористичний акт, блокада, революція, заколот, повстання, масові заворушення, протиправні дії третіх осіб тощо)
- 24 інші види
- 2 *Причини нещасного випадку, гострого професійного захворювання (отруєння), аварій:***
  - Технічні***
    - 01 конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність засобів виробництва
    - 02 конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність транспортних засобів
    - 03 неякісне розроблення або відсутність проектної документації на будівництво, реконструкцію виробничих об'єктів, будівель, споруд, інженерних комунікацій, обладнання, устаткування тощо
    - 04 неякісне виконання будівельних робіт
    - 05 недосконалість технологічного процесу, його невідповідність вимогам безпеки
    - 06 незадовільний технічний стан, у тому числі:

- 06.1 виробничих об'єктів, будівель, споруд, інженерних комунікацій, території
- 06.2 засобів виробництва
- 06.3 транспортних засобів загального користування (автомобільні, водні, залізничні, повітряні)
- 06.4 мобільних засобів праці та технологічних транспортних засобів
- 07 незадовільний стан виробничого середовища (перевищення гранично допустимого рівня небезпечних та шкідливих виробничих факторів)
- 08 невідповідність засобів колективного та індивідуального захисту встановленим вимогам та їх недостатність
- 09 невідповідність нехарчової продукції встановленим вимогам
- 10 інші технічні причини

Організаційні

- 09 незадовільне функціонування, недосконалість або відсутність системи управління охороною праці
- 10 недодержання вимог законодавства про охорону праці під час виконання робіт підвищеної небезпеки та/або експлуатації (застосування) устаткування підвищеної небезпеки, на які видано відповідний дозвіл
- 11 порушення технологічного процесу
- 12 порушення вимог безпеки під час експлуатації обладнання, устаткування, машин, механізмів тощо
- 13 порушення вимог безпеки під час експлуатації транспорту загального користування (автомобільного, водного, залізничного, повітряного)
- 14 порушення вимог безпеки під час експлуатації мобільних засобів праці та технологічних транспортних засобів
- 15 недоліки під час навчання безпечному виконанню робіт, у тому числі:
  - 15.1 відсутність або неякісне проведення інструктажу з охорони праці
  - 15.2 допуск до роботи без навчання та перевірки знань з охорони праці
- 16 неякісне розроблення, недосконалість інструкцій з охорони праці або їх відсутність
- 17 відсутність у посадових інструкціях визначення функціональних обов'язків з питань охорони праці
- 18 порушення режиму праці та відпочинку
- 19 відсутність або неякісне проведення медичного обстеження (професійного відбору)
- 20 незабезпеченість засобами індивідуального захисту
- 21 невикористання засобів індивідуального захисту за їх наявності
- 22 виконання робіт з відключеними або несправними засобами колективного захисту, системами сигналізації, вентиляції, освітлення чи їх відсутність тощо
- 23 незастосування засобів колективного захисту (у разі їх наявності)
- 24 залучення до роботи працівників не за спеціальністю (професією)
- 25 порушення трудової і виробничої дисципліни, у тому числі:

- 25.1 невиконання посадових обов'язків
- 25.2 невиконання вимог інструкцій з охорони праці
- 26 інші організаційні причини

Психофізіологічні

- 27 алкогольне, наркотичне, токсикологічне отруєння
- 28 алкогольне, наркотичне, токсикологічне сп'яніння
- 29 травмування (смерть) внаслідок протиправних дій інших осіб
- 30 низька нервово-психічна стійкість
- 31 незадовільні фізичні дані або стан здоров'я
- 32 незадовільний психологічний клімат у колективі
- 33 помилкові дії внаслідок втоми працівника через надмірну важкість і напруженість роботи
- 34 монотонність праці
- 35 невідповідність психофізіологічних чи антропометричних даних працівника використовуваній техніці чи виконуваній роботі
- 36 особиста необережність потерпілого (у разі відсутності технічних і організаційних причин, впливу шкідливих або небезпечних виробничих факторів, порушень вимог законодавчих і нормативно-правових актів та інструкцій тощо)
- 37 інші психофізіологічні причини

Техногенні, природні, екологічні та соціальні

- 38 викид небезпечних хімічних, радіоактивних, біологічних речовин
- 39 контакт з представниками тваринного та рослинного світу
- 40 стихійне лихо (метеорологічні, топологічні та тектонічні катастрофи - землетрус, зсув, селі, снігові лавини, повінь, ураган, просідання і зсув ґрунту тощо)
- 41 гідрометеорологічні явища (мороз, ожеледь, ожеледиця, заметіль, шквальний вітер, град, спека, туман, злива, блискавка тощо)
- 42 соціальний конфлікт (страйк, оголошена та неоголошена війна, терористичний акт, блокада, революція, заколот, повстання, масові заворушення, громадська демонстрація, протиправні дії третіх осіб тощо)
- 43 інші причини

3 Обладнання, устаткування, машини, механізми, транспортні засоби, експлуатація яких призвела до настання нещасного випадку, гострого професійного захворювання (отруєння), аварії:

- 311 устаткування енергетичне
- 313 устаткування для чорної та кольорової металургії
- 314 устаткування гірничошахтне
- 315 устаткування підіймально-транспортне (крани)
- 316 устаткування підіймально-транспортне (конвеєри)
- 317 устаткування підіймально-транспортне (крім кранів і конвеєрів)
- 318 устаткування і рухомий склад залізниць

- 331 машини електричні малої потужності
- 332 електродвигуни змінного струму потужністю від 0,25 кВт і більше
- 334 електродвигуни вибухозахищені, врубово-комбайнові і електробири
- 336 машини електричні постійного струму
- 337 генератори змінного струму, перетворювачі, підсилювачі електромашинні, електростанції та електроагрегати живлення
- 338 машини електричні великі, агрегати електромашинні, турбо- і гідрогенератори
- 341 трансформатори і трансформаторне устаткування, апаратура високовольтна, силова перетворювальна техніка, прилади силові напівпровідникові, детектори ядерного і нейтронного випромінювання, електрохімічні перетворювачі інформації
- 342 апарати електричні напругою до 1000 В
- 343 комплектне обладнання напругою до 1000 В
- 344 устаткування спеціальне технологічне, шинопроводи низької напруги
- 345 електротранспорт (крім засобів міського транспорту і мотор-вагонних поїздів), електроустаткування для електротранспорту і підіймально-транспортних машин
- 346 устаткування світлотехнічне і виробництва електроустановлювальні, лампи електричні, виробництва культурно-побутового призначення і широкого вжитку
- 348 джерела струму хімічні, фізичні, генератори електрохімічні та термоелектричні
- 361 устаткування хімічне і запасні частини до нього
- 362 устаткування для переробки полімерних матеріалів і запасні частини до нього
- 363 насоси (відцентрові, парові та привідні поршневі)
- 364 устаткування кисневе, криогенне, компресорне, холодильне, для газополуменевого оброблення металів, насоси, агрегати вакуумні і високовакуумні, комплектні технологічні лінії, установки та агрегати
- 365 устаткування целюлозно-паперове
- 366 устаткування нафтопромислове, бурове, геологорозвідувальне і запасні частини до нього
- 367 устаткування технологічне і апаратура для нанесення лакофарбового покриття на виробництво машинобудування
- 368 устаткування нафтогазопереробне
- 381 верстати металорізальні
- 382 машини ковальсько-пресові (без машин з ручним і ножним приводами)
- 383 устаткування деревообробне
- 384 устаткування технологічне для ливарного виробництва
- 385 устаткування для гальванопокриття виробів машинобудування
- 386 устаткування для зварювання тертям, холодного зварювання і допоміжне зварювальне обладнання
- 451 автомобілі

- 452 автомобілі спеціалізовані, автопоїзди, автомобілі-тягачі, кузови і фургони, причеми, тролейбуси, автотранспортувачі, мотоцикли, велосипеди
- 472 трактори
- 473 машини сільськогосподарські
- 474 машини для тваринництва, птахівництва і кормовиробництва
- 481 машини для землерийних і меліоративних робіт
- 482 машини дорожні, устаткування для приготування будівельних сумішей
- 483 устаткування і машини будівельні
- 484 устаткування для промисловості будівельних матеріалів
- 485 устаткування технологічне для лісозаготівельної і торф'яної промисловості, машинобудування комунальне
- 486 устаткування для кондиціонування повітря і вентиляції
- 493 устаткування і прилади для опалення і гарячого водопостачання
- 511 устаткування технологічне і запасні частини до нього для легкої промисловості
- 512 устаткування технологічне і запасні частини до нього для вироблення хімічного волокна
- 513 устаткування технологічне і запасні частини до нього для харчової, м'ясної, молочної та рибної промисловості
- 514 устаткування технологічне і запасні частини до нього для борошномельних, комбікормових підприємств та зернохранилищ
- 515 устаткування технологічне і запасні частини до нього для торгівлі, громадського харчування та блоків харчування, устаткування холодильне і запасні частини до нього, вироби культурно-побутового призначення та господарського вжитку
- 516 устаткування поліграфічне і запасні частини до нього
- 517 устаткування технологічне і запасні частини до нього для скляно-ситалової промисловості, кабельної промисловості, для розвантаження, розфасування та упакування мінеральних добрив і отрутохімікатів
- 525 устаткування та оснащення спеціальне для ремонту та експлуатації тракторів і сільськогосподарських машин, транспортування та складської переробки вантажів, пуску і налагоджування, технічного обслуговування та ремонту машин і устаткування тваринницьких та птахівницьких ферм, а також конструкції, устаткування та оснащення споруд захищеного ґрунту
- 945 устаткування медичне
- 947 устаткування технологічне для медичної промисловості і запасні частини до нього
- 968 устаткування, інвентар та приладдя для театральних-видовищних підприємств і закладів культури
- 969 Інше

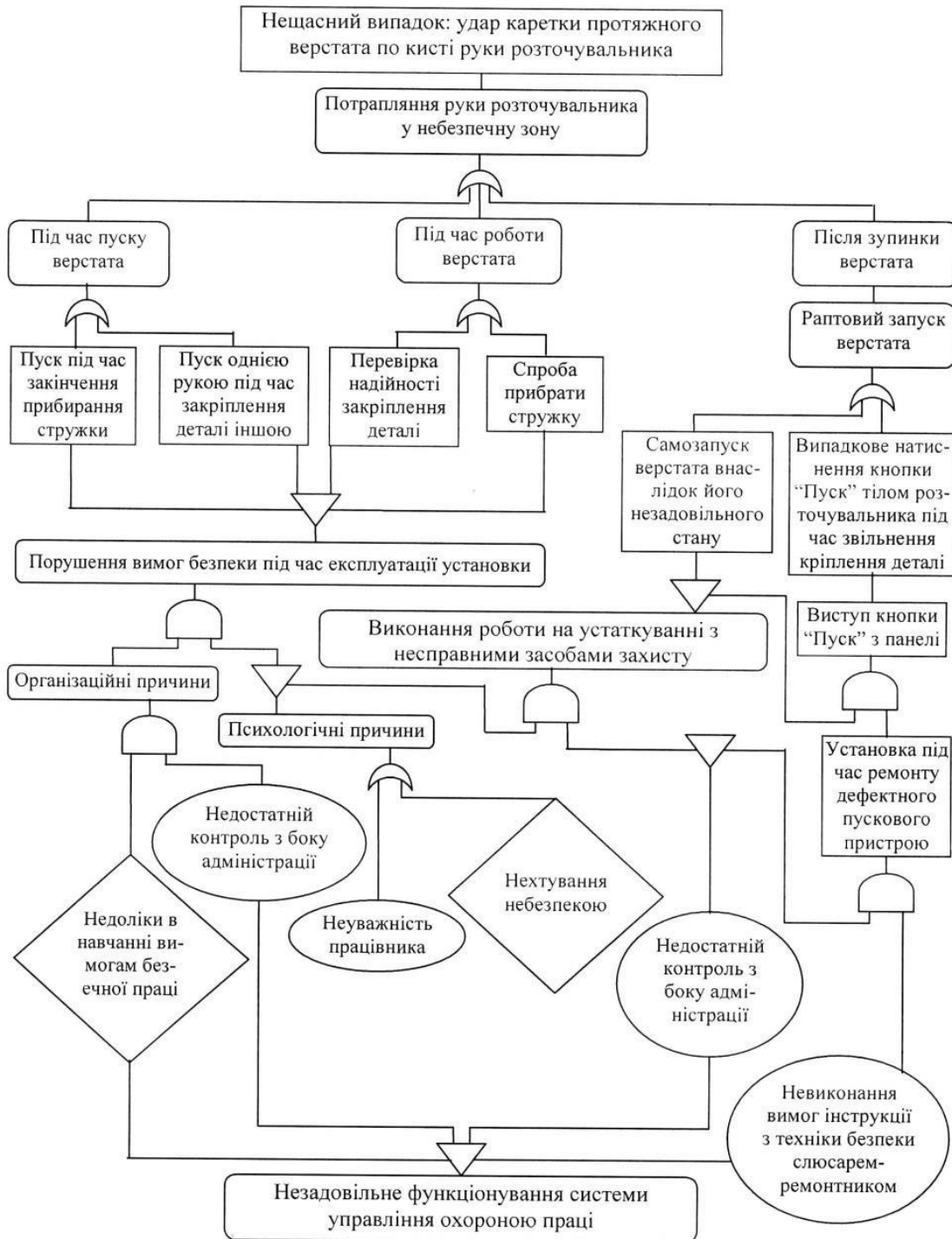

Рисунок 1. Приклад логічного дерева виникнення нещасного випадку (ситуаційне завдання 1)

Звіт по лабораторній роботі
«Розслідування нещасних випадків на виробництві»

Ситуаційне завдання № _____ (задається викладачем):

1. Результати аналізу нещасного випадку та його розслідування:
(висновок та пояснення чи вважати даний випадок пов'язаним з виробництвом?)

2. Склад комісії з розслідування НВ (згідно положення):

перелік та кількість актів, які необхідно скласти за результатами розслідування:

3. Причини нещасного випадку:

4. Логічне дерево виникнення нещасного випадку у відповідності до ситуації:

5. Згідно класифікатора

5.1 Вид події, що призвела до нещасного випадку:

5.2. Причини нещасного випадку:

5.3. Обладнання, устаткування, машини, механізми, транспортні засоби, експлуатація яких призвела до нещасного випадку:

6. Особи, які допустили порушення законодавства про охорону праці (вказати П.І.Б., професію, посаду, в чому порушення вимог законодавства про охорону праці із зазначенням статей, пунктів тощо):

7. Заходи щодо усунення причин нещасного випадку

8. Висновки по роботі:

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Артюх Світлана Миколаївна

РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ

Методичні вказівки до проведення лабораторної роботи з дисципліни
«Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» для здобувачів вищої
освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальностями 015.35 «Професійна
освіта (Видобуток, переробка та транспортування корисних копалин)»,
174 «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка»,
175 «Інформаційно-вимірвальні технології»

В авторській редакції

Підписано до розміщення 25.06.2025. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 2,95. Обсяг 0,907 Мб. Зам. № 300/25.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна